

Berg av lån

Penger er gratis. Likevel vil stadig flere ha dyr gjeld. Robert Bergs nye bank har vært åpen i to måneder og er allerede priset til en halv milliard kroner.

ANDREAS KLEMSDAL
IVÁN KVERME (FOTO)

HAN HUSKER han lå under stuebordet i det nye huset. Det var en gang på 1970-tallet. I gaten utenfor krydde det av barn. Roberts yngre søsken. Blide barn, snørrete barn. Lasse Kjus. For Siggerud var potetåkeren som ble forvandlet til et boligfelt på bare noen år. Men lille Robert lå altså under stuebordet og hørte på far som satt i sofaen og snakket om bank. Faren hadde jobbet i bank hele livet og nå hadde han lederstilling i Andresen Bank. Bedre karriere fantes knapt.

– At jeg endte opp i samme bransje sjokkerte vel ingen. Men at jeg skulle starte en bank, den tanken hadde aldri streift meg, sier Robert Berg (47).

Men så er heller ikke Bergs bank som andre banker.

Den er liten og lett. Rask som få. Det hele ble til med et knips. Berg fikk med seg et par kolleger fra forrige arbeidsgiver. Bedriften ble stiftet i våres. Investorene spytet inn penger på forsommeren. Konesjonen kom i ferien og på høsten åpnet banken for drift.

Klikk. Instabank var i gang.

NÅ ER DE 19 ANSATTE samlet i en fjerdeetasje i Drammensveien med utsikt over Bestumkilen, som akkurat nå ligger og fryser.

«Vi tenker ikke som en bank. Vi tenker som deg», skriver banken på sine hjemmesider.

Men hvordan tenker egentlig kundene i Instabank? Vel, innskuddskundene tenker at det er lurt å sette penger inn. De får 1,80 prosent rente. Lånekundene tenker at det er lurt å ta penger ut. De betaler et sted mellom 8 og 19 prosent rente. Pluss gebyrer.

INSTABANK TENKER som folk flest, bare ikke som Forbrukerombudet. For ombudet har foreslått en ny forskrift for markedsføring av kreditt, som skal legge bånd på småbankene.

Finanstilsynet er selvsagt bekymret, det er jobben til et tilsyn. Forbruksgjelden er tredoblet på ti år, til mellom 80 og 90 milliarder kroner. Men i rapporten Finansielt Utsyn er de dønn ærlige: «Omfanget av forbrukslån uten sikkerhet er forholdsvis lite og utgjorde omlag 3 prosent av husholdningenes samlede lån ved utgangen av 2015.»

Men tilbake til utgangspunktet. Hvordan tenker en bank? Også her gir Finansielt Utsyn en pekepinn: «For banker og finansieringsforetak innebærer det også en om-dømmerisiko å være sterkt involvert i forbruksfinansiering.»

Det er mer, mener Berg.

– Tradisjonelle banker er bygget på gamle driftsformer. De har en byråkratisk organisering og drives ikke særlig effektivt. De kommuniserer ofte dårlig med markedet. De nye, små bankene kan operere annerledes. Med få ansatte, en klar nisje og et lite, velsmurt markedsapparat.

Og hvordan tenker investorene? De tenker at forbruksfinansiering er hot og denne høsten har Bank Norwegian, Komplett Bank og Instabank vært i vinden. Derfor har de også puttet inn til sammen 265 millioner kroner i to emisjoner i sistnevnte. Dermed er Robert Berg mannen som skal sørge for at vi får mer dyr gjeld.

Han vil være kvikkere, smartere og dristigere enn de gamle aktørene.

– Dette handler ikke om oss. Det handler om samfunnet og forbrukeradferd. Vi er en del av en større samfunnsendring, som er grunnleggende. Folk har dårlig tid. De vil ha maks ut av livet. De vil oppleve og realisere, ikke vente.

DET ER DYRT å være fattig og veksten i forbruksfinansiering setter spor på børs, hvor Bank Norwegian, eller Norwegian Finans Holding, er priset til nesten 14 milliarder kroner.

– Den store misforståelsen der ute nå er at det bare er å kaste seg inn i dette markedet. Men mange vil inn, det er tøff konkurranse.

Instabank er notert på OTC-listen og handles i gråmarkedet, med en prising på rundt en halv milliard kroner. Investorene er til dels kjente, med navn som Arne Fredly, Kristian Falnes, Torstein Tvenge og Thor Hushovd, selv om noen av disse nylig solgte seg ned.

Gjennom selskapet Sonsinvest er Berg med på listen over de 20 største eierne og eier rundt 2,7 prosent av Instabank.

– Vi er rolige. Vi er trygge på at vi skal levere, sier den lyse luggen fra Siggerud.

HAN LIKER IKKE å stå stille.

Hver ettermiddag går han lange turer. Da får han løst

Det er noen i markedet. Jeg kan jo ikke nevne navn. Men det er noen som bidrar til at bransjen får negativ omtale

Robert Berg

- **Alder:** 47 år
- **Sivilstand:** Samboer. To døtre på 18 og 20 år. En bonus-sønn på 17 år.
- **Stilling:** Adm. direktør i Instabank.
- **Aktuell:** Instabank er vekstkomet
- **Bakgrunn:** Bachelorgrad i markedsføring. Lederstillinger i Norske Shell, Europay Norge, SEB Kort, Santander Consumer Bank, Gjensidige og Ikano Bank. Adm. direktør i yA Bank.

- **Stortingets talerstol blir din. Hvilken sak tar du opp?** Norge bør tenke som en bedrift og rendyrke noen spor og legge en strategi for hva vi skal bli gode på. Vi kan bli en ledende leverandør av energi til Europa, med vannkraft og vind. Vi har også meget gode forutsetninger for å utvikle og utnytte havrommet som ressurs. Oppdrettslaks er vel egentlig bare en start på et potensielt langvarig eventyr.
- **Hva bør Norge bruke mindre penger på?** Trykkesystemet. Jeg

ser blant annet i lokalmiljøet at mange unge faller utenfor arbeidslivet, og kanskje aldri vil komme seg inn. Jeg tror det er et gap mellom det skoleverket forbereder dem på og det arbeidslivet krever. Det gapet øker for stadig større grupper.

■ **Hvilken bok vil du gjerne lese om igjen?** Biografien om Steve Jobs av Walter Isaacson.

■ **Din dårligste investering?** Jeg har kjøpt mange båter opp gjennom årene og strengt tatt tapt penger på alle. Til gjengjeld har jeg hatt mange gode opplevelser som nok kan regnes som en annen type avkastning. Aksjer og fond har ikke appellert til meg. Jeg investerte noe i yA Bank da jeg begynte der, men Instabank er min første store investering. Det gjør jo at man kjenner litt ekstra at man lever.

■ **Hvor drømmer du om å reise?** De italienske alper.

opp i dilemmaene som oppstår i en vekstbedrift.

Og er han ikke på jobb suser han med en Tesla mellom hjemmet i Son og en av sine to hytter. Den ene ved Kurefjorden i Østfold og den andre på Blefjell.

– Jeg er en ekte hyttenomade. Nesten hver helg gjennom året.

Frisk luft, elbil og ren energi.

– Norge har vært med å drive frem utviklingen av nultslippi-biler. Jeg synes myndighetene kan koste på seg å være litt stolte av dette. Vi har vært med på å bane vei.

Karrieren har også nomadepreg. Han har hatt en rekke jobber i bank og finans. Og da han ble spurt om å overta ledelsen i yA Bank kunne han selvsagt ikke si nei.

Banken hadde vært ledet av selskapets grunnlegger. En sterk gründer, som man antar hadde tatt brorparten av avgjørelsene selv.

– Det var noen tøffe tak. Det ble vel egentlig ikke en veldig god overgang. Jeg skjønnte raskt at jeg måtte gjøre ting annerledes, jeg måtte gjøre det på min måte.

Berg innførte en kredittkomite, et markedsforum og allmøter hver annen uke. En struktur.

– Det ble en svenneprøve. Jeg lærte meg alt på en

FORBRUKSVEKST: Robert Berg ligger ikke våken om natten og bekymrer seg for om noen bruker forbrukslån til toppfinansiering i boligmarkedet. – Hvis et midlertidig lån fra oss, som betales raskt ned, er veien inn i boligmarkedet, er det så galt?

PROFILEN

PENGER NÅ: – Folk har dårlig tid. De vil ha maks ut av livet. De vil oppleve og realisere, ikke vente, sier Robert Berg, som har hentet inn til sammen 265 millioner kroner til nyetableringen Instabank.

➔ gang. Forholde meg til et styre, snakke med de største aksjonærene, få en ledergruppe til å fungere sammen.

I løpet av ett år opplevde yA Bank voldsom utvikling, der kursen ble mangedoblet. Etter en tid ble den solgt til svenske Resurs Bank.

– Jeg skal ikke ta all ære for den gode utviklingen. Det handlet mer om å slippe hestene fri, sier han beskjedent.

Med i yA Bank var en gruppe investorer fra Stavanger. Disse solgte seg ut da Resurs Bank kjøpte. Men de ville ha mer. Caset var for godt til ikke å forsøke en gang til. Investorene slo seg sammen med Kristian Falnes og henvendte seg til Berg. Slik oppsto Instabank.

– Å starte en bank, det er sannsynligvis noen du opplever kun én gang i livet.

– Instabank. Fengende navn?

– Vi startet egentlig med typiske norske navn, navn på høye fjell. Vi hadde en tanke om at det var lurt. Men det rimte ikke helt med at vi skulle være moderne og kjøppe. Navnet kom ved at IT-sjefen satt hjemme en sen kveld og droppet med sønnen sin. Da dukket det plutselig opp. Vi bestilte en forundersøkelse av Patentstyret, for å finne ut om det var beskyttet eller om det kunne beskyttes. Svaret var vel at både insta og bank er generiske betegnelser som man ikke kan påberope seg retten til.

Det generiske navnet rommer mye, og kan spre mistanker om at Instabank har enda høyere ambisjoner enn konkurrentene Bank Norwegian og Komplet Bank.

– Bank Norwegian er et eventyr, det er fantastisk hva de har greid å skape, på syv-åtte år. Vi ser også opp til Kom-

plett bank, som har greid å etablere en god forretning veldig raskt.

– Hvem ser du ikke opp til?

– Det er noen i markedet. Jeg kan jo ikke nevne navn. Men det er noen som bidrar til at bransjen får negativ omtale.

– Du bidrar til å øke nordmenns dyre gjeld. Er det en stolt oppgave?

– Jeg mener det største problemet er at det er blitt gratis å låne penger. Folk dropper avdrag og tar opp store rammelån. Folk mister sin lånedisiplin. Forbrukslån er dyrere enn boliglån, og derfor også noe folk betaler raskere ned og ikke drar med seg gjennom livet. Sånn sett vil jeg hevde at denne gjelden er sunnere. Samtidig er det viktig å huske

at forbruksgjeld er en veldig liten del av nordmenns gjeld.

HAN ØNSKER ET MULIG gjeldsregister velkommen.

– Jeg synes et gjeldsregister er et bra tiltak. Men jeg håper det vil romme all gjeld, ikke bare den usikrede. Så mye boliggyld norske husholdninger har, er det rart å ikke inkludere den i et kommende gjeldsregister. Det blir i så fall et spinkelt grunnlag å kalle det gjeldsregister på.

Begrensningene som Forbrukerombudet har foreslått er han mer skeptisk til.

– Jeg tror reguleringene vil ha begrenset effekt. Jeg mener det er grunn til å stoppe opp og spørre, hva er individets ansvar? Er vi på vei dit at alt som ikke er forbudt, det kan man gjøre helt uten egne vurderinger av hva som er fornuftig? Samfunnet må ikke frata folk ansvaret for seg selv og egne handlinger.

Berg mener tvert imot at det største problemet i dag ikke er høye renter, men lave.

– Jeg vet ikke om det er så mange som orker tanken på hva som skjer om renten doubler seg, eller tredobler seg. Nå er det riktignok ikke mange som tror det kommer til å skje, men det kan komme på et tidspunkt. Hele den vestlige verden er jo relativt forgjeldt, og skulle renten gå betydelig opp må vi regne med en solid økonomisk brems. Næringsliv, myndigheter og politikere har alle interesse av at samfunnsmaskineriet smøres, med lave renter, sier han.

– Hva bruker kundene forbrukslånet sitt til?

– Mange sier det er for å refinansiere og samle annen smågjeld. Og det er jo ikke ufornuftig. Har man gjeld på

Hele den vestlige verden er relativt forgjeldt. Næringsliv, myndigheter og politikere har alle interesse av at samfunnsmaskineriet smøres, med lave renter

→ BOKANMELDELSE

Å miste den du elsker

HVA SKJER: Når den du elsker dør, og du står igjen med ansvaret for et barn? FOTO: DREAMSTIME

ASBJØRN NESS

KANSKJE LEVER DE fleste av oss livet slik: Uten én tanke på døden, som om vi skulle ha evig liv, vi har jo ikke det, ikke de vi elsker heller, men inntil døden rammer, snakker vi minst mulig om den.

TO FERSKE BØKER gir et innblikk i hvordan det føles når døden brått kommer til den vi elsker. Svenske Tom Malmquist har skrevet «I hvert øyeblikk er vi fortsatt i live» om hvordan han plutselig mistet sin gravide samboer, og sto igjen som alenefar for et fortidlig født barn. Franske Antoine Leiris har skrevet «Hatet mitt får dere ikke» om hvordan han mistet sin kone under terrorangrepet på konsertlokalet Bataclan og sto igjen som alene med den 17 måneder gamle sønnen.

MALMQUIST HAR ET språk som passer perfekt for handlingen: Samboeren blir innlagt i hui og hast. Akutt leukemi. Han skildrer overraskelsen, gangene på sykehuset, kontakten med foreldrene. Alt er holdt i konkrete og korthugne setninger. Som leser blir du med på ferden inn i sorgen. Dessverre er ikke slutten på boken like god. Da følger man Malmquists liv som famlende alenefar som ikke automatisk får omsorgen siden samboeren ikke rakk å underskrive på farskapspapirene samtidig som også hans far er alvorlig syk. Denne fortellingen er et kunstig påheng uansett hvor selvspekket det er, og det språket som Malmquist brukte med så stort hell om handlingen på sykehuset blir her stakkato. Man aner en far og sønn konflikt, men det hele blir for overfladisk til å gjøre inntrykk.

LEIRIS BOK BEGYNNER med terrorangrepet og de første dagene etterpå. Den er skrevet i en enkel, nøktern prosa som gjør sterkt inntrykk: Det dramatisk

bakteppet er så sterkt at det kommer best frem med et enkelt språk.

Dette tiltross så er Leiris bok mindre vellykket enn Malmquists. Malmquist bok er om det lille livet, om sykdommen som sprenger seg vei og ødelegger det redet man har forsøkt å bygge i verden. Leiris bok handler om hvordan den store verden, terrorisme, forskjeller, sivilisasjonssammenstøt, sprenger seg vei inn i redet. Vi er alle korker på det store havet.

DESSVERRE GÅR IKKE Leiri inn i denne problematikken. Hans sorg er kontrollert og tilpasset: «Hatet mitt får dere ikke». Problemet er bare at denne avgrensingen virker kalkulert, sorget får noe korrekt over seg, det hele blir noe så paradoksal som en «politisk korrekt sorg». Dessverre finnes det ingen selvkritiske evner eller analytiske tilløp hos Leiri.

Hans standpunkt er at bare han behandler dette som en slags sykdom som har sprengt seg vei, tilfeldigvis, så vil han igjen kunne nyte freden i et lunt rede med en ny kvinne.

Det er ham vel unt, men som tanker etter et terrorangrep blir det hele for fattigslig. Boken er en vakker meditasjon, men litt hat og sinne som ble lagt under mikroskopet, kunne gjort den mye bedre. Prosa krever refleksjon og analyse for å treffe hardt, uansett hvor trist historien er.

ET INTERESSANT POENG er at begge bøkene viser hvor ensomme den som sørger er blitt i Vesten: Her finnes ingen omsorg utenfor den nærmeste kjernefamilien. Ingen brødre, søsken, foreldre eller svigerforeldre annet enn som bipersoner, invasjoner. Omsorgen, især i Malmquist bok, kommer fra velferdsstaten, som likevel ikke gjør nok.

Vi lever kanskje i et samfunn hvor det å elske din neste er blitt å betale din skatt?

asbjorn.ness@finansavisen.no

TOM MALMQUIST: Har skrevet en intens bok om sjokket da samboeren døde. FOTO: GYLDENDAL

ANTOINE LEIRIS: Har skrevet en vakker meditasjon om tiden etter et terrorangrep. FOTO: SOLUMBOKVENNE

Fakta:

«I hvert øyeblikk er vi fortsatt i live» av Tom Malmquist. Gyldendal.

«Hatet mitt får dere ikke» Antoine Leiris. SolumBokvennen.

Vår mening:

- Begge bøkene er vel-skrevne og intense, gode leseropplevelser.
- Især Malmquists bok har en dramatisk nerve som slår de fleste thrillerene.

- Leiris bok blir paradoksal nok et uttrykk for en «politisk korrekt» sorg.
- Litt mer sinne og raseri ville gjort bøkene bedre, begge forfatterne synes litt fanget av sitt eget språk.

ulike kredittkort er gjelden dyr og det er vanskelig å holde oversikt. Renten på forbrukslån er ofte omtrent det halve av det man har på kredittkort. Mange oppgir også oppussing. Og nordmenn er jo gale etter oppussing, så her er det et umettelig behov.

– Brukes det som toppfinansiering i et opphetet boligmarked?

– Vi får ikke inntrykk av det. Det er ikke mange som oppgir det som grunn. Men at noen gjør det, det kan jeg ikke se bort fra. Er det nødvendigvis så negativt? I et boligmarked som stiger 10 til 20 prosent i året er det god økonomi å komme seg inn i markedet. Hvis et midlertidig lån fra oss, som betales raskt ned, er veien inn i boligmarkedet, er det så galt?

Berg mener et forbrukslån ofte kan være god økonomi.

– Det handler jo om å gjøre ting nå i stedet for å utsette det. Hvis du får mulighet til å kjøpe en båt verdt 500.000 kroner til 100.000 kroner under markedspris, fordi det er høst og eieren ikke har ordnet opplag, er det da dumt å få hjelp av oss? spør han retorisk.

Her blir han raskt avslørt av seg selv.

– Jeg er glad i sjøen og har brukt altfor mye penger på båt opp gjennom årene. Seilbåter og motorbåter, jeg har eid det meste.

For Siggerud er byttet ut med Son.

– Det må ha vært lengselen etter det åpne landskapet. Jeg fant en tomt og bygde hus. Jeg tror det å vokse opp i skogen gjorde at jeg utviklet en veldig dragning mot sjøen.

andreas.klemsdal@finansavisen.no